

The Analysis of the institutional Stakeholder of the Child-Friendly City Initiative (Case study: Bandar Abbas City)¹

Mohammad Samaei^{*2}, Mahin Nastaran³

Received: 2024/02/21

Revised: 2024/05/03

Accepted: 2024/06/29

Published: 2025/10/07

Highlights

- The study identifies key CFC stakeholders in Bandar Abbas (e.g., Municipality, City Council, Departments of Education, Welfare, and University of Medical Sciences) and reveals a dense network (0.789) via stakeholder mapping and SNA. Engagement varies: the Children's Center is motivated but less connected, Medical Sciences is passive, and Education lacks motivation despite influence.
- First Iranian study on CFC stakeholder engagement, it visualizes networks by combining power-interest mapping with SNA (degree centrality, density, clustering), offering new insights into stakeholder dynamics, and addressing gaps in prior research showing poor CFC conditions.
- No stakeholder dominates all power domains, necessitating a joint action plan. Challenges include weak coordination among motivated stakeholders, isolation of some (e.g., Children's Center, Libraries), and underused City Council potential, requiring enhanced engagement for CFC success.

Extended Abstract

Introduction

Urban spaces must address the diverse needs of societal groups, including children, who serve as vital links between past and future generations. The Child-Friendly City (CFC) concept, introduced in 1989 and formalized through the 1996 UN Convention on the Rights of the Child, promotes children's urban rights via UNICEF's CFC Initiative. Despite global efforts, limited adoption of standards and fragmented institutional responsibilities hinder CFC realization. UNICEF identifies stakeholder coordination as a key strategy, as individual entities often fail to meet children's needs effectively. Stakeholder theory conceptualizes cities as networks of interacting groups, which may align or conflict. In Iran, studies reveal significant CFC implementation gaps: research in Mashhad and Tabriz highlights unsuitable urban environments and weak institutional performance, while global studies emphasize stakeholder engagement as critical to successful urban and CFC policies. This study examines stakeholder relations in Bandar Abbas, a city of approximately 520,000 residents and a 2019 CFC pilot selected by UNICEF and Iran's Ministry of Interior. It addresses two key questions: (1) Who are the primary CFC stakeholders in Bandar Abbas? And (2) What is the nature of their interactions? The findings aim to strengthen stakeholder engagement to support effective CFC policy implementation.

Theoretical Framework

• Child-Friendly City

The CFC concept responds to the neglect of children's needs amid rapid urban growth, with nearly half of the world's children living in cities since 2002. Rooted in UNICEF's 1989 initiative and the 1989 UN Convention on the Rights of the Child, ratified by 196 countries, CFCs ensure children's rights to health, education, participation, and protection through supportive laws and policies. CFCs create safe, healthy urban environments that foster child development across all ages, ensuring equitable access to essential services without discrimination. To achieve sustainable outcomes,

¹ This article is derived from the first author's master's thesis entitled "Develop the necessary policies to strengthen the engagement of child-friendly city stakeholders (Case study: Bandar Abbas city)" at Isfahan University of Art.

² * Master of Urban Planning, Department of Urbanism, Faculty of Urbanism and Architecture, Art University of Isfahan, Isfahan, Iran. Email: mohammadsamaee30@gmail.com

³ Professor, Department of Urbanism, Faculty of Urbanism and Architecture, Art University of Isfahan, Isfahan, Iran.

CFCs implement eight strategies: establishing legal frameworks to defend child rights, raising awareness of these rights among decision-makers, communities, and children, strategic city-wide planning with defined goals and budgets, allocating budgets for children, fostering inclusive child participation, building capacity through training and peer learning, monitoring progress via data collection, and promoting inter-departmental and multi-stakeholder engagement.

- **Stakeholder Theory**

Stakeholder theory, evolving from the concept of “stockholder, defines stakeholders as individuals or groups that can influence or are affected by organizational objectives. Originally focused on shareholder satisfaction, the theory now encompasses broader groups critical to organizational survival, such as employees, customers, and community actors. It emphasizes creating value through relationships and advocates for inclusive governance and decision-making. Stakeholders are categorized as internal or external, direct or indirect, financial or supervisory, and social or non-social, reflecting their diverse roles in driving organizational success.

- **Stakeholder Engagement**

Stakeholder engagement lacks a universal framework due to its dynamic and project-specific nature. Engagement involves collaborative efforts, defined as beneficiaries influencing development actions or voluntarily enhancing community welfare. In stakeholder theory, engagement signifies commitment, enthusiasm, and focused effort, often described as being “in gear.” It involves formal and informal interactions among governments, citizens, civil society, academia, and private sectors to achieve shared policy goals, fostering effective collaboration for project success.

Methodology

This study adopts a pragmatism paradigm with applied and descriptive-analytical objectives. It identified 20 institutional stakeholders for Bandar Abbas’s CFC initiative through expert brainstorming sessions. Stakeholder mapping utilized a power-interest matrix to evaluate power (political-social, economic, human/knowledge) and interest (financial, reputational, and functional) via questionnaires. Social network analysis (SNA) assessed the quantity (interaction frequency), quality (trust, collaboration), and directionality of inter-organizational relationships, with data collected from 45 senior managers using snowball sampling. Results were visualized using Gephi software. By integrating stakeholder mapping and SNA, the study categorizes stakeholders into key, powerful, motivated, or observer groups, employing metrics such as degree centrality, network density, and clustering to inform engagement strategies.

Results & Discussion

The study identified 20 institutional stakeholders, with key ones including the Municipality, City Council, Departments of Education, Sports and Youth, Welfare, Libraries, University of Medical Sciences, and Children’s Intellectual Development Center. Other influential stakeholders span economic (Provincial Planning), political-social (Governor’s Office, Relief Committee), and human/knowledge (Police, Propagation Organization) domains. SNA revealed a dense stakeholder network, indicating strong potential for collaboration. However, engagement varies significantly: the Children’s Intellectual Development Center is highly motivated but less connected, the University of Medical Sciences is passive despite substantial power, and the Department of Education lacks sufficient motivation despite strong influence. The City Council, with considerable political-social authority, underperforms but holds leadership potential. The Municipality exhibits the highest connectivity but is limited by weak knowledge and human resources. No single stakeholder dominates all domains (economic, political-social, human/knowledge), underscoring the need for collaborative efforts to advance CFC objectives.

Conclusion

The CFC initiative aims to enhance quality of life but faces global challenges, particularly in stakeholder engagement, a core UNICEF strategy. This pioneering study in Iran visualizes Bandar Abbas’s stakeholder network, integrating power and interest dynamics. Previous Iranian research indicates poor CFC conditions, highlighting engagement as critical for progress. The dense stakeholder network suggests collaboration potential, but challenges include weak coordination among motivated stakeholders (Municipality, Children’s Center, and Welfare), isolation of certain stakeholders (Children’s Center, Medical Sciences, and Libraries), the Department of Education’s passivity, and the City Council’s underutilized leadership potential. As no stakeholder excels across all power domains, a collaborative joint action plan is essential to realize Bandar Abbas’s CFC goals through sustained and effective stakeholder engagement.

Keywords

Child-Friendly City, Social Network Analysis, Stakeholder Mapping, Stakeholder Analysis, Bandar Abbas

Citation:

Samaei, M., & Nastaran, N. (2025). The Analysis of the institutional Stakeholder of the Child-Friendly City Initiative (Case study: Bandar Abbas City). *Journal of Urban Sustainable Development*, 6(20), 17-34.

 DOI: <https://doi.org/10.22034/usd.2024.2017944.1172>

 DOR: <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.27170128.1404.6.20.2.9>

URL: https://usdjournals.daneshpajooan.ac.ir/article_728158.html?lang=en

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Daneshpajooan Pishro Higher Education Institute. This article is an open access article licensed under the [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

تحلیل ذینفعان نهادی شهر دوستدار کودک (نمونه موردی: شهر بندرعباس)^۱

محمد سمائی*^۲، مهین نسترن^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۲۶ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۱۰/۲۹ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۰۵ تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۷/۱۵

چکیده: تحقق شهر دوستدار کودک به دلیل گستردگی ابعاد و پراکندگی وظایف بین سازمان‌ها و نهادهای حاکمیتی یک چالش جدی است؛ در صورتی که نزدیک شدن به این مهم مستلزم مشارکت و هماهنگی همه نهادهای ذینفع در شهر دوستدار کودک است. هدف از این پژوهش بررسی و تحلیل روابط ذینفعان نهادی شهر دوستدار کودک با یکدیگر با تأکید بر ذینفعان کلیدی است. ابتدا به منظور شناسایی ذینفعان نهادی شهر دوستدار کودک به روش طوفان ذهنی و با مشارکت خبرگان محلی در حوزه شهر دوستدار کودک فهرستی از ذینفعان شهر دوستدار کودک استخراج شد. سپس برای تحلیل و شناسایی ذینفعان کلیدی از روش نگاشت ذینفعان و همچنین جهت بررسی روابط بین ذینفعان نیز روش تحلیل شبکه اجتماعی به کار گرفته شد. جامعه آماری تحقیق، ذینفعان شناسایی شده‌ای است که به روش طوفان ذهنی لیست شده بودند. نمونه‌گیری به صورت غیر تصادفی و از روش گلوله برفی انجام شد. به منظور جمع‌آوری داده‌های لازم از طریق ابزار پرسشنامه اقدام که در مجموع ۴۵ پرسشنامه تکمیل شد. سپس تحلیل به کمک ماتریس قدرت-منفعت و شبکه ذینفعان نهادی مدل شده در نرم‌افزار «Gephi» صورت گرفت. هدف بیرونی پژوهش از نوع کاربردی و هدف درونی پژوهش نیز از نوع توصیفی-تحلیلی بود. نتایج نشان می‌دهد از بین ذینفعان کلیدی، کانون پرورشی فکری کودکان، دانشگاه علوم پزشکی و اداره کل کتابخانه‌ها، ارتباط ضعیف‌تری با سایر ذینفعان در کل شبکه دارند. از طرفی اداره کل ورزش و جوانان بالاترین میزان نفوذ در کل شبکه را دارد که نشان‌دهنده جایگاه مهم این اداره در پیشبرد سیاست‌های شهر دوستدار کودک است. به لحاظ سیاسی-اجتماعی مهم‌ترین ذینفع کلیدی شورای اسلامی شهر بندرعباس است اما در حال حاضر از درجه مرکزیت مطلوبی برخوردار است.

واژگان کلیدی: شهر دوستدار کودک، تحلیل شبکه اجتماعی، نگاشت ذینفعان، تحلیل ذینفعان، بندرعباس

^۱ این مقاله برگرفته از رساله کارشناسی ارشد نویسنده اول با عنوان «تدوین سیاست‌های لازم جهت تقویت مشارکت ذینفعان شهر دوستدار کودک (نمونه مطالعاتی: بندرعباس)» در دانشگاه هنر اصفهان است.

^۲ * دانش‌آموخته کارشناسی ارشد، رشته برنامه‌ریزی شهری، گروه شهرسازی، دانشکده شهرسازی و معماری، دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان، ایران؛ نویسنده مسئول: mohammadsmaee30@gmail.com

^۳ استاد، گروه شهرسازی، دانشکده شهرسازی و معماری، دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان، ایران.

۱- مقدمه و بیان مسئله

جامعه انسانی مرکب از گروه‌های سنی و جنسی متفاوتی است که در کنار نیازهای مشترک، بنا به ویژگی‌هایشان، مطالبات خاصی دارند که فضا و امکانات شهر می‌بایست با توجه به این خصیصه‌ها، پاسخگوی آن باشد (خدایی و رفیعیان، ۱۳۹۱). یکی از این گروه‌ها کودکان هستند. امکان حضور در متن جامعه برای کودکان و همزیستی با دیگران از مهم‌ترین موضوعاتی است که امروزه در ساختار شهری و ارکان مرتبط با مدیریت شهرها اهمیت یافته است. کودکان عامل پیوند نسل‌های گذشته و آینده در هر جامعه محسوب می‌شوند. انتقال سنت‌ها، فرهنگ‌ها، اعتقادات و باورها و پیشینه‌های هویت‌بخش و در صورت لزوم اصلاح محیط اجتماعی نیز در هر جامعه توسط کودکان میسر است (غیاثوند و ستاری، ۱۳۹۵). همین جایگاه مهم کودکان بود که اعضای سازمان ملل را مجاب کرد تا جنبشی مثبت و سازنده را به منظور بهبود کیفیت زیست کودکان در شهر پیش‌بینی کنند، در همین راستا رویکرد شهر دوستدار کودک اولین بار برای دفاع از حقوق کودکان در شهر و پاسخ‌دهی به نیازها و مقتضیات آنان در سال ۱۹۸۹ مطرح می‌شود (Riggio, 2002). با اینکه توجه به حقوق کودکان و نقش آن‌ها در برنامه‌ریزی‌ها از دیرباز حائز اهمیت بوده است، اولین اقدام حقوقی و فراگیر مربوط به کنوانسیون حمایت از حقوق کودکان است که در سال ۱۹۸۹ و ضمن کنفرانس هیئات دو^۱ با بالاترین آرا و حمایت از طرف اعضا در سازمان ملل به تصویب رسید. این کنوانسیون کشورهای عضو را موظف به برنامه‌ریزی و اجرای اقداماتی می‌کرد که حقوق کودکان در شهر را حفظ کند. بنابراین جنبشی تحت عنوان جنبش شهر دوستدار کودک به راهبری یونسف راه افتاد. در واقع این جنبش یا کمیته شهر دوستدار کودک است که وظیفه پیگیری و ملزم ساختن اعضا به رعایت مفاد این پیمان‌نامه را به عهده دارد (Nan, 2020). شهر دوستدار کودک که دورنمای پیمان حقوق کودک و نظام‌نامه اخلاقی را دارد، فرآیندی است که بر اساس چند مرحله شکل می‌گیرد. به عبارت دیگر،

در چند مرحله، اقداماتی به وسیله مقامات دولتی و غیردولتی در منطقه صورت می‌گیرد، تا بتوان به دورنمای اصلی دست یافت. رویکرد شهر دوستدار کودک در واقع، یک طرح تحقیقاتی - فعالیتی و محیطی از سوی یونسف است که کودکان و نوجوانان را در بهبود محیط زندگی‌شان و ارزیابی آن به منظور ایجاد محیطی بهتر برای زندگی یاری می‌رساند (نسترن و نوروزی، ۱۳۹۳، ۸۶).

به‌طور کلی تاکنون مطالعات خوبی بر روی شهر دوستدار کودک صورت گرفته است، حتی در بعضی از کشورها اقدامات قابل‌توجهی هم انجام شده است، اما با این وجود به سبب عدم گسترش و اجرای شاخص‌های مورد انتظار در سطح دنیا هنوز شهرهای اندکی به حد مطلوب نزدیک شده‌اند (کیانی و کواکی، ۱۳۹۱) که با توجه به اهمیت پرداخت به حوزه کودک، همچنان با شرایط فاصله وجود دارد؛ هرچند که این مطالعات توانسته است راهکارهای کاربردی و عملی مناسبی را در اختیار طراحان و برنامه‌ریزان شهری و همچنین سازمان‌های مدیریت شهری جهت پیشبرد اهداف سازمان ملل قرار دهد اما چالش آنجایی شکل می‌گیرد که معمولاً برای تحقق شهر دوستدار کودک به دلیل گستردگی ابعاد و پراکندگی وظایف بین سازمان‌ها و نهادهای حاکمیتی کارایی لازم وجود ندارد؛ در صورتی که نزدیک شدن به این مهم مستلزم مشارکت و هماهنگی همه نهادهای ذینفع در شهر دوستدار کودک است. تحقق شهر دوستدار کودک و طی کردن این مسیر به منظور دستیابی به این هدف والا در گرو حمایت همه ذینفعان شهر دوستدار کودک است. به عبارت دیگر زمانی می‌توان به داشتن شهر دوستدار کودک امیدوار بود که هر کدام از ذینفعان به‌نوبه خود، با همدلی، همکاری و مشارکت یکدیگر برای این هدف تلاش کنند.

یونسف^۲ (۲۰۱۸) در دستورالعمل و راهنمای شهر دوستدار کودک هشت محور و راهبرد اصلی را تعیین کرده است و این‌طور بیان می‌کند که جوامع محلی و نهادهای حاکمیتی شهر، باید متناسب با شرایط فرهنگی، اجتماعی و سیاسی خود در راستای این راهبردها سیاست‌گذاری و اقدام

^۲ UNICEF

^۱ HABITAT II

دوستدار کودک» باهدف بررسی وضعیت منطقه ۳ شهر تبریز از لحاظ شاخص‌های کالبدی، اجتماعی- فرهنگی، محیطی و روانی به جهت مناسب بودن برای کودکان پژوهشی انجام دادند که در نهایت فضای شهری برای کودکان را نامطلوب ارزیابی کردند. بدین ترتیب می‌توان این‌گونه برداشت کرد که به نظر می‌رسد شهر تبریز برای ایجاد شهر دوستدار کودک با موانعی روبه‌رو است (تیموری و همکاران، ۱۳۹۸). حتی در مقاله‌ای حکمت‌نیا و همکاران (۱۳۹۹) تحت عنوان «آینده‌نگاری شهر دوستدار کودک» برای افق سال ۱۴۱۰ اقدام به سناریو نگاری شهر دوستدار کودک کردند که به ۱۳ سناریوی مهم تأثیرگذار و محتمل در شهر دوستدار کودک در شهر تبریز دست پیدا می‌کنند که از این بین ۱ سناریو با وضعیت مطلوب، ۲ سناریو با وضعیت ایستا و ۱۰ سناریو با وضعیت بحرانی شناسایی شده است نتایج تحقیق نشان داده است که با توجه به نظرات کارشناسان شرایط نامناسبی برای تحقق شهر دوستدار کودک در شهر تبریز در افق ۱۴۱۰ وجود دارد که این امر نشان‌دهنده ضعف شدید در پیاده‌سازی شهر دوستدار کودک تبریز است. به نظر می‌رسد عمده دلیل این ضعف به عملکرد نهادهای ذینفع بازمی‌گردد. گروه دوم مطالعات پیشین به نقش ذینفعان در پیاده‌سازی این سیاست‌ها اشاره دارد؛ برای مثال عرفانی و روی (۲۰۲۰) در مقاله‌ای تحت عنوان «مشارکت ذینفعان در توسعه مجدد شهری در تهران: ارزیابی تصمیمات و اقدامات» به بررسی دقیق این روند از طریق مطالعه موردی عمیق تصمیمات و اقدامات صورت گرفته توسط ذینفعان نهادی درگیر در توسعه مجدد شهری مشارکتی در تهران می‌پردازند. در این مطالعه که به صورت کیفی نیز انجام شده بود، به کمک روش مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته به این پرداختند و در نهایت به این نتیجه رسیدند، زمانی که تعداد ذینفعان کمتری مشارکت داشتند؛ همکاری نهادی بهتری انجام شده بود، ضمن اینکه در مواردی هم به دلیل ضعف همکاری این سازمان‌ها در انجام پروژه شکایت‌های زیادی نسبت به پیشبرد کارها مشاهده شد. این پژوهش چگونگی تأثیر مشارکت ذینفعان در نمونه‌ای از یک

قابل ذکر است که این راهبردها نتیجه تجربه و مطالعات دو دهه اخیر در رابطه با شهر دوستدار کودک است. یکی از این هشت راهبرد اساسی «مشارکت و هماهنگی میان بخشی ذینفعان با یکدیگر» است؛ ذیل این راهبرد توضیح می‌دهد که خیلی از اوقات منافع کودکان لابه‌لای وظایف روزمره سازمان‌های دولتی نادیده گرفته می‌شود، همچنین از طرفی این سازمان‌ها به تنهایی، قادر به حل تعداد بسیار کمی از مشکلات هستند (UNICEF, 2018). به این ترتیب از این جنبه نیز پرداختن به موضوع پژوهش حاضر حائز اهمیت است؛ بنابراین بر اساس راهبردهای کلان و جهانی شهر دوستدار کودک می‌بایست در سطح محلی و متناسب با شرایط حکمروایی شهرهای ایران، سیاست‌های کارآمدی را برای مشارکت بهتر ذینفعان شهر دوستدار کودک اتخاذ کرد؛ این پژوهش نیز با همین دیدگاه و باهدف کمک به بهبود مشارکت ذینفعان شهر دوستدار کودک انجام شده است.

نظریه ذینفعان این امکان را می‌دهد تا شهر متشکل از مسائل و روابط تصور شود و شهر را مجموعه‌ای از گروه‌ها و سازمان‌ها نشان می‌دهد که با یکدیگر در تعامل هستند که گاه هم مسیر و گاهی در تعارض باهم قرار دارند (Axelsson & Granath, 2018). بررسی این روابط و جایگاه ذینفعان زمینه تدوین سیاست‌های کارآمدی را برای مشارکت بهتر آنان فراهم خواهد ساخت. مطالعات پیشین را در دو گروه می‌توان بررسی کرد. گروه اول مطالعاتی است که به ارزیابی شاخص‌های شهر دوستدار کودک در ایران پرداخته‌اند. این مطالعات نشان می‌دهند که در ایران شرایط موجود نسبت به شاخص‌های شهر دوستدار کودک هنوز بسیار فاصله دارد؛ برای مثال خوارزمی و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله‌ای تحت عنوان «ارزیابی شاخص‌های شهر دوستدار کودک» بر اساس استانداردهای یونسف کلان‌شهر مشهد را مورد بررسی قرار دادند که در نهایت رأی به اختلاف و شکاف قابل توجهی مابین وضع موجود و مطلوب شاخص‌های شهر دوستدار کودک دادند. تیموری و همکاران (۱۳۹۸) نیز در مقاله‌ای تحت عنوان «تحقق توسعه پایدار در قالب مفهوم شهر

شدند که از این بین شهر بندرعباس یکی از این شهرها است (UNICEF, 2018)؛ بنابراین این مقاله مشخصاً به دو پرسش پاسخ می‌دهد یک این که ذینفعان کلیدی شهر دوستدار کودک بندرعباس کدام نهادها هستند؟ و دوم اینکه در حال حاضر این ذینفعان با چه کیفیت و کمیتی با یکدیگر در ارتباط هستند؟

۲- مبانی نظری پژوهش

شهر دوستدار کودک چیست؟

شهر دوستدار کودک ریشه در رشد جمعیت شهری دارد، آنجایی که با وجود این افزایش جمعیت در شهرها نیازها و اقتضانات اولیه کودکان هم در خیلی از شهرهای جهان نادیده گرفته می‌شود. از سال ۲۰۰۲ نزدیک به نیمی از کودکان در مراکز شهری زندگی می‌کنند. (Nan, 2020) به این دلیل است که توجه به حقوق کودکان در شهرها ضرورت پیدا می‌کند. اما استفاده از «دوستدار کودک» برای شهر به جنبش شهر دوستدار کودک یونیسف برمی‌گردد، که از سال ۱۹۸۹ در این راستا تلاش می‌کند (Gilbert et al., 2018). کنوانسیون حقوق کودک سازمان ملل متحد (UNCRC) سریع‌ترین و موردقبول‌ترین پیمان حقوق بشر در جهان است که ۱۹۶ کشور از زمان تصویب آن در سال ۱۹۸۹ در مجمع عمومی سازمان ملل متحد به آن پیوستند (Nam & Nam, 2018). پس از تصویب کنوانسیون حقوق کودک، اعضا تلاش‌های خود را در کشورهایشان برای ارائه راهکارهایی در حوزه کودکان شروع کردند و این کنوانسیون به مبنایی ارزشمند برای پرداختن به مسائل کودکان در هر جامعه تبدیل شد. برای اینکه یک شهر بخواهد شهر دوستدار کودک باشد باید به حقوق کودکان مطابق اهداف مشخص شده، بپردازد. و این زمانی قابل قبول خواهد بود که سطح معقولی از بهداشت، تغذیه، آموزش، مشارکت و محافظت از کودکان را دارا باشد و حتی فراتر از حقوق و خدمات اساسی، این شهر باید از طریق قوانین و مقررات، کنوانسیون حقوق کودکان را تقویت

پروژه شهری را نمایان می‌کند که ضعف در مشارکت نهادهای ذینفع چقدر می‌تواند بر روی پیشرفت پروژه تأثیرگذار باشد؛ و یا نان (۲۰۲۰) در مقاله‌ای تحت عنوان «نوآوری در زمینه سیاست‌گذاری در ایجاد شهرهای دوستدار کودک در چین» چهار شهر را به لحاظ پیاده‌سازی سیاست‌های خلاقانه شهر دوستدار کودک مورد بررسی قرار می‌دهد و طی آن اقدامات صورت گرفته توسط دولت محلی و مرکزی را در این راستا مورد ارزیابی قرار می‌دهد. این پژوهش نیز به صورت کیفی و به روش مطالعه موردی انجام شده است. در نهایت او دو عامل را در پیاده‌سازی سیاست‌های شهر دوستدار کودک مؤثر می‌داند. یکی نیازهای توسعه و ملاحظات سیاسی و دوم افراد اثرگذار مثل فعالان اجتماعی و مجریان دولتی که به تعبیری می‌توان عامل دوم را همان ذینفعان دانست. بنابراین اگر در شهری به لحاظ سیاسی نیاز به توسعه شهر دوستدار کودک به وجود آمد و ذینفعان امر برای پیاده‌سازی آن اقدام کردند می‌توان به پیاده‌سازی سیاست‌های شهر دوستدار کودک امیدوار بود. از این رو ذینفعان نقش انکارناپذیری در تحقق سیاست‌ها دارند.

پژوهش حاضر قصد دارد به تحلیل روابط فعلی ذینفعان شهر دوستدار کودک بندرعباس بپردازد که امید می‌رود زمینه مطالعاتی لازم را برای برنامه‌ریزی یک اقدام مشارکتی در جهت پیاده‌سازی سیاست‌های شهر دوستدار کودک در بندرعباس فراهم سازد. شهر بندرعباس، بر اساس آخرین سرشماری در سال ۱۳۹۵ جمعیتی در حدود ۵۲۰ هزار نفر را در خود جای داده است اما کمتر مطالعه‌ای در زمینه شهر دوستدار کودک بر روی آن انجام شده؛ از طرف دیگر پیرو جلسه کمیته ملی هماهنگی شهر دوستدار کودک مورخ سیزدهم خرداد ۱۳۹۹ در وزارت کشور و در چهارچوب همکاری‌های مشترک این وزارتخانه با یونیسف برای اجرای ابتکارات شهرهای دوستدار کودک در ایران، پس از بررسی نتایج ارزیابی شهرهای متقاضی پایلوت شهر دوستدار کودک دوازده شهر بر اساس ارزیابی عملکرد به عنوان پایلوت انتخاب

نظریه ذینفعان

مفهوم ذینفع (به زبان لاتین "Stakeholder") به اشکال و معانی مختلفی توسط متخصصان و افراد جامعه مورد استفاده قرار می‌گیرد. در حقیقت، "Stakeholder" از عبارت "stockholder" به معنای سهامدار کارخانه گرفته شده است (کسانی که سود کارخانه را بین خود تقسیم می‌کنند). (Bonnafeous-Boucher & Rendtorff, 2016,2) در گذشته سهامداران و مالکان شرکت‌ها نقش اساسی را در تصمیمات و عملکرد شرکت ایفا می‌کردند. به عبارت دیگر، هدف اصلی مدیریت، کسب رضایت سهامداران و مالکان این شرکت‌ها بود که این مسئله در تمام مراحل فرآیند مدیریت منعکس می‌شد، اما امروزه ذینفعان سازمان، گسترش یافته و گروه‌های متعددی را در برمی‌گیرد. سازمان‌ها برای حیات و موفقیت خود ناچار به مبدول داشتن توجه به گروه‌های بیشتری از محیط می‌باشند. همین نگرش موجب پدید آمدن نظریه ذینفعان شده است (صیاد طلایی و حسن‌پور قروچچی، ۱۳۸۵). اصطلاح ذینفع^۱ برای اولین بار در یک همایش در موسسه تحقیقاتی استنفورد در سال ۱۹۶۳ مورد استفاده قرار گرفت تا «همه گروه‌هایی که یک سازمان برای بقای خود به آن‌ها وابسته است» را شامل شود؛ اما ۲۰ سال بعد بود که اصطلاح ذینفع توسط فریمن^۲ (۱۹۸۴) رواج پیدا کرد. وی در آن زمان، ذینفع را این‌چنین تعریف کرد: «یک فرد یا گروهی از افراد که می‌توانند در دستیابی به اهداف سازمانی تأثیر بگذارند یا تحت تأثیر قرار گیرند.» فقط کسانی که نمی‌توانند تأثیر بگذارند (به دلیل ناتوانی در انجام آن) و کسانی که تحت تأثیر اقدامات یک سازمان قرار نمی‌گیرند (به دلیل عدم وجود هر نوع رابطه) از این تعریف مستثنا هستند. نظریه ذینفعان دیدگاهی درباره اهمیت ذینفعان و چگونگی مشارکت یا مشارکت ذینفعان در موفقیت فعالیت‌های سازمان ایجاد کرده است. ارزش‌های یک سازمان می‌تواند از طریق روابط با ذینفعان آن ایجاد شود یا از بین برود (Bourne, 2016,13). طبق نظریه ذینفعان، هدف

کند (Racelis & Aguirre 2002). شهرهای سازگار با کودک، محیط‌های شهری سالم و ایمنی هستند که بستری مناسب برای رشد کودکان در همه سنین می‌باشند، این شهرها زندگی ایمن را تضمین می‌کنند و دسترسی به خدمات و تسهیلات اساسی را برای همگان فراهم می‌آورند. در این شهرها به کودکان توجه ویژه می‌شود و هرگونه تبعیضی از میان می‌رود. شهر دوستدار کودک به منظور تسهیل در ایجاد تغییرات و رسیدن به نتایج پایدار برای کودکان، باید شماری از راهبردها را اتخاذ کند که عبارت‌اند از: ۱. دولت‌های محلی باید اطمینان یابند که تمام جنبه‌های نظام حقوقی و سیاست‌های تحت کنترل آن‌ها از حقوق کودکان دفاع می‌کند. ۲. حقوق کودک باید شناخته و درک شود تا مفید باشد. تصمیم‌گیرندگان دولت محلی، کارمندان دولتی، کارشناسان، سازمان‌های جامعه مدنی، والدین، مراقبین و کودکان نه تنها باید از حقوق کودکان آگاه باشند، بلکه باید مفاهیم را درک کنند و بتوانند آن‌ها را در شرایط روزمره به کار گیرند. ۳. برنامه ریزی استراتژیک گسترده در سطح شهر، طرح عملیاتی اهداف، فعالیت‌ها، شاخص‌ها و تخصیص بودجه را برای هر حوزه هدف تعریف می‌کند به طوری که نقش‌ها و مسئولیت‌ها باید به وضوح تعریف شوند تا از پاسخگویی برای اجرا اطمینان حاصل شود. ۴. تخصیص بودجه برای کودکان، مکانیسم‌ها و فرآیندهای مشارکتی فراگیر کودک، مشارکت یک حق اساسی برای همه کودکان است و در قلب ایجاد یک «شهر دوستدار کودک» قرار دارد. ۶. ظرفیت‌سازی برای دستیابی به نتایج پایدار برای کودکان که می‌تواند شامل راهنمایی، پشتیبانی فنی، آموزش و بازدید از دیگر شهرهای دوستدار کودک باشد. ۷. جمع‌آوری اطلاعات و مدارک از طریق پایش که یکی از مهم‌ترین، اما چالش‌برانگیزترین ابعاد ساخت یک «شهر دوستدار کودک» اندازه‌گیری پیشرفت و تأثیر نتایج برای کودکان است. ۸. هماهنگی میان دپارتمان‌ها و مشارکت بین بخشی یا به تعبیری همان ذینفعان شهر دوستدار کودک (UNICEF, 2018).

^۲ Freeman

^۱ Stakeholder

یک بنگاه اقتصادی این است که کارمندان و مشتریان، تأمین کنندگان و توزیع کنندگان، سرمایه گذاران، رسانه‌ها و سایر بازیگران جامعه را برای انجام یک کار جدید، تولید محصولات و یا خدمات مورد نیاز ذینفعان مختلف متوجه کند تا برای جلب رضایت همه ذینفعان تلاش کند (Freeman et al., 2017, 5). نظریه ذینفعان ناظر به یک تحول مطلوب در رویکردهای حاکمیت، تصمیم سازی، اقدام، احساس یا تمایل به بودن در بخشی از یک پروژه را نشان می‌دهد. این یک آرمان مشترک برای مشارکت است و بین کسانی که از این حقوق برخوردار هستند و کسانی که از آن برخوردار نیستند، تمایز قائل می‌شود (Bonnafous-Boucher & Rendtorff, 2016, 41). ادبیات ذینفعان از آغاز آن در اوایل دهه ۱۹۸۰، در حال بررسی افراد ذینفع مهم و تجزیه و تحلیل فرآیندهای تعامل با آنها بوده است (Freeman et al., 2017, 3). ذینفعان توسط افراد مختلف به گونه‌های مختلفی تقسیم‌بندی شده‌اند ابتدایی‌ترین دسته - بندی که برای ذینفعان مطرح شد، ذینفعان را به دودسته کلی ذینفعان داخلی و ذینفعان خارجی تقسیم می‌کرد که ذینفعان داخلی آن دسته از افرادی بودند که درون سازمان بودند و ذینفعان خارجی آن دسته از افرادی بودند که خارج از سازمان از فعالیت‌ها سازمان، اثرپذیر و اثرگذار بودند. یا در دسته‌بندی دیگری ذینفعان به دودسته ذینفعان مستقیم و غیرمستقیم دسته‌بندی شده‌اند. همچنین برخی از ذینفعان را می‌توان به‌عنوان پشتیبان‌های مالی و در جایگاه نظارتی قرارداد. یا حتی می‌توان ذینفعان را به انواع اجتماعی در مقابل غیراجتماعی واصلی، استراتژیک یا محیطی در نظر گرفت (Chinyio et al., 2009, 5).

مشارکت ذینفعان^۱

تا سال ۲۰۱۰ میلادی به گفته لارسن و همکاران (۲۰۱۰) هیچ رویکرد عمومی و همه‌شمولی برای نظارت و ارزیابی فرآیندهای مشارکت ذینفعان و همین‌طور شاخص‌هایی برای مشارکت موفق ذینفعان وجود ندارد (Larson et al.,

2010). این موضوع به ماهیت سیال و پویای ذینفعان برمی‌گردد. به‌طور معمول انواع مختلفی از افراد و گروه‌ها وجود دارند که در بیشتر پروژه‌های توسعه شهری ذینفع خواهند بود؛ اما با این وجود، مشارکت ذینفعان باید متناسب با هر پروژه تصور شود و باید توجه ویژه‌ای به ویژگی‌های مخصوص به هر پروژه صورت بگیرد (Mathur et al., 2007). آن چیزی که در نظریه ذینفعان اهمیت دارد و به‌نوعی هدف تعریف این نظریه محسوب می‌شود همکاری و مشارکت ذینفعان است. معمولاً مشارکت در زبان فارسی معادل لغت «Participation» در زبان لاتین است. از مفهوم مشارکت تعاریف متعددی صورت گرفته برای مثال بانک جهانی مشارکت را این‌چنین تعریف می‌کند: مشارکت فرآیندی است که از طریق آن بهره‌برداران بر اقدامات توسعه و تصمیمات و منابعی که آنها را متأثر می‌سازد، تأثیر گذاشته و در کنترل آنها سهم می‌شوند؛ و یا در تعاریف سازمان خواروبار ملل متحد (FAO)^۲ مشارکت، فعالیت داوطلبانه افراد برای تغییر خودخواسته، بهبود خود، زندگی و محیط و در نهایت، افزایش توانایی و عمل برای پاسخ به طرح‌ها و برنامه‌های توسعه است. همچنین دریانی دیگر، مشارکت عبارت است از فرآیندی که به‌موجب آن دو یا چند نفر یا یک حزب در تهیه طرح‌ها، سیاست‌ها و تصمیمات با یکدیگر همکاری می‌کنند (عنبیری، ۱۳۸۵). به‌طور کلی هر فعالیتی که نشان دهد شما جزئی از یک پروژه مشخص هستید تداعی‌کننده مفهوم «Participation» است؛ اما در ادبیات نظریه ذینفعان تأکید بیشتر بر روی عبارت «engagement» است که به مفاهیمی همچون درگیر بودن، تعهد، شور و اشتیاق، جذابیت، تلاش متمرکز، عزم جدی، فداکاری و انرژی اشاره دارد. به همین ترتیب، در لغت‌نامه Merriam-Webster عبارت «being engaged» را به‌عنوان «درگیری احساسی یا تعهد» می‌شناسد و به «چرخ‌دنده بودن» تشبیه می‌کند (Schaufeli, 2013, 13). زمانی که در نظریه ذینفعان از مشارکت حرف زده می‌شود منظور عبارت «engagement» است و این نوع مشارکت به معنای تعامل

^۲ Food and Agriculture Organization

¹ stakeholder engagement

ارتباط از یک معیار «میزان ارتباط با دیگر سازمان‌ها» (از طریق مکاتبات، جلسات، تماس تلفنی، ایمیل و...) و برای ارزیابی جنبه کیفی ارتباط از دو معیار «میزان اعتماد به دیگر سازمان‌ها» (برای انتقال داده‌ها و اطلاعات، آموزش، اطلاع‌رسانی و...) و «میزان مشارکت با دیگر سازمان‌ها» (برای انجام پروژه‌های مشترک، تصمیم‌گیری مشترک و تشکیل نهادهای مشترک) استفاده شد. نمونه‌گیری به صورت غیر تصادفی و از روش گلوله برفی صورت گرفت که طی آن هر کدام از نهادهای ذینفع، حداقل تعداد ۲ نفر از مدیران ارشد و با سابقه، پس از طرح مسئله و تعیین مبنای واحد از سوی پژوهشگر در رابطه با معیارهای مذکور، قضاوت خود را نسبت به سازمان متبوع و ارتباطشان با سایر سازمان‌ها در پرسشنامه مشخص کردند و در مجموع تعداد ۴۵ پرسشنامه تکمیل شد. نهایتاً نمودار نگاشت ذینفعان ترسیم و روابط بین ذینفعان با استفاده از داده‌های به دست آمده از پرسشنامه در نرم‌افزار «Gephi» مدل گردید.

همان‌طور که بیان شد در این پژوهش از دو روش نگاشت ذینفعان و تحلیل شبکه اجتماعی برای تحلیل ذینفعان استفاده شد که استفاده هم‌زمان آن‌ها تحلیل مناسبی از شرایط ذینفعان شهر دوستدار کودک را فراهم می‌سازد. در واقع تحلیل ذینفعان از تعیین موقعیت و جایگاه ذینفعان یا به اصطلاح نگاشت ذینفعان آغاز می‌شود. نگاشت ذینفعان انتظارات و قدرت ذینفعان را شناسایی می‌کند و مورد تحلیل قرار می‌دهد. این روش بر اهمیت دو موضوع تأکید می‌کند، اینکه چگونه میل و منفعت هر گروه از ذینفعان اهداف سازمان و انتخاب راهبرد را می‌تواند تحت تأثیر قرار دهد؟ و آیا ذینفعان توانایی انجام این کار را دارند یا خیر؟ جانسون^۵ و همکاران (۲۰۰۲) معتقد بودند که صرفاً شناسایی ذینفعان کافی نیست و مدیران باید در جهت برآورده ساختن انتظارات خود در مورد سرنوشت پروژه، قدرت و تمایل ذینفعان را نیز مورد بررسی و ارزیابی قرار دهند. به همین دلیل و با این پیش‌زمینه روش نگاشت ذینفعان را پیشنهاد دادند

رسمی یا غیررسمی بین دولت، شهروندان و سایر ذینفعان، از جمله سازمان‌های جامعه مدنی، دانشگاه‌ها و بخش خصوصی دانست که به منظور حصول به اهداف و سیاست‌هایی صورت می‌گیرد (OECD, 2020).

۳- روش تحقیق

تحقیق حاضر از پارادایم پراگماتیسم تبعیت می‌کند. هدف بیرونی پژوهش از نوع کاربردی و هدف درونی پژوهش نیز از نوع توصیفی-تحلیلی بود. فرآیند تشخیص ذینفعان نهادی کلیدی شهر دوستدار کودک در بندرعباس به این شکل انجام شد که ابتدا به روش طوفان ذهنی و با مشارکت خبرگان محلی در حوزه شهر دوستدار کودک فهرستی از ذینفعان نهادی بالقوه شهر دوستدار کودک بندرعباس، متشکل از ۲۰ نهاد فعال دولتی، نیمه‌دولتی و خصوصی استخراج شد. در گام دوم به روش نگاشت ذینفعان^۱ یا همان ماتریس منفعت-قدرت^۲ و از طریق پرسشنامه، دو بعد قدرت و منفعت ذینفعان مورد بررسی قرار گرفت. در این ارزیابی در بعد قدرت، سه معیار «قدرت سیاسی-اجتماعی» (جایگاه سیاسی، اختیارات قانونی، ابزارهای تأثیرگذار و...)، «قدرت اقتصادی» (دارایی-های منقول و غیرمنقول) و «قدرت نیروی انسانی و دانشی» (نیروهای متخصص و حمایت محتوایی و نرم‌افزاری) و همچنین در بعد منفعت جهت ارزیابی میزان تمایل ذینفعان شهر دوستدار کودک، سه معیار «منفعت مالی» (آورده مالی و پولی برای سازمان)، «منفعت اعتباری» (افزایش مقبولیت و وجه مثبت در جامعه) و «منفعت عملکردی» (انطباق با اهداف و مأموریت‌های سازمان) در قالب طیف لیکرت^۳ مورد پرسش واقع شد. از طرف دیگر به منظور بررسی ارتباط بین ذینفعان نهادی، روش تحلیل شبکه اجتماعی^۴ به کار گرفته شد. جهت جمع‌آوری داده‌های لازم برای تحلیل شبکه ذینفعان ابتدا به کمک ابزار پرسشنامه، دو بعد کمی و کیفی ارتباط بین سازمانی و همچنین یک‌طرفه یا دوطرفه بودن غالب ارتباط بین هر کدام از نهادها بررسی شد. به منظور ارزیابی جنبه کمی

^۴ Social Network Analysis

^۵ Johnson

^۱ Stakeholder Mapping

^۲ Power/Interest Matrix

^۳ Likert

شاخص‌های مختلفی در تحلیل شبکه استفاده می‌شود که در این پژوهش شبکه ذینفعان نهادی شهر دوستدار کودک بندرعباس مطابق (جدول شماره ۱) بر اساس شاخص‌های مرکزیت درجه، تراکم شبکه و ضریب خوشه‌بندی مورد تحلیل و بحث قرار گرفتند.

(Olander, 2007). ماتریس منفعت-قدرت یکی از متداول‌ترین و محبوب‌ترین روش‌ها در تحلیل ذینفعان محسوب می‌شود که آنان را بر اساس قدرت و علاقه نسبی ایشان و یا با توجه به تمایل و شدت تأثیرگذاری آن‌ها در ارتباط با مسئله موردنظر، به چهار گروه تقسیم‌بندی می‌کند (Gulaugsson, 2020) که شامل «ذینفعان کلیدی» و حیاتی، «ذینفعان قدرتمند» ولی باانگیزه ناکافی، «ذینفعان باانگیزه» اما کم‌توان و «ذینفعان نظاره‌کننده» که قدرت و انگیزه لازم برای مشارکت ندارند، می‌شود. این روش به مدیر پروژه یا سازمان کمک می‌کند تا نسبت به جایگاه و موقعیت هر کدام از ذینفعان راهبرد مناسب جهت تعامل با آنان را اتخاذ کند. دومین روشی که برای تحلیل ذینفعان به کار گرفته شد، روش تحلیل شبکه اجتماعی بود. تحلیل شبکه اجتماعی به ما اجازه می‌دهد تا الگوهای ارتباطی بازیگران و بیش از همه ساختار فرآیند را تجزیه و تحلیل کنیم. در تحلیل نگاشت ذینفعان همان‌طور که پیش‌تر توضیح داده شد، می‌پرسد که کدام فعالان یا ذینفعان و یا بازیگران باید در نظر گرفته شوند (Lienert et al., 2013)، اما درباره رابطه این ذینفعان با یکدیگر اطلاعاتی به ما نمی‌دهد. برخی از محققان به‌هیچ‌وجه بین تحلیل ذینفعان و تحلیل شبکه اجتماعی تمایزی قائل نمی‌شوند و تحلیل شبکه اجتماعی را به‌عنوان یک بخش یکپارچه از رویکردهای تحلیل ذینفعان تعریف می‌کنند (Hermans & Thissen, 2009). درک ساختار ارتباطی ذینفعان با یکدیگر به تجزیه و تحلیل بهتر ذینفعان ختم می‌شود و استفاده هم‌زمان از دو روش نگاشت ذینفعان و تحلیل شبکه اجتماعی می‌تواند به‌طور متقابل با پوشش دادن ضعف‌هایشان شکاف موجود را پر کند و در نهایت تحلیل کامل‌تری از ذینفعان را در اختیار پژوهشگر قرار می‌دهند (Lienert et al., 2013).

در شبکه اجتماعی، تحلیل سیستماتیک و کمی روابط میان بازیگران انجام می‌شود. تحلیل شبکه‌ای شامل بیان واقعیت بیرونی بر مبنای طرح نقطه‌هایی برای افراد یا اشیاء (هر مفهوم مشابهی) است که با خطوطی به افراد یا اشیاء (هر مفهوم مشابه دیگری) متصل‌اند و بدین ترتیب نحوه اتصال میان افراد آشکار می‌شود (مرادی چادگانی و همکاران، ۱۳۹۹).

جدول ۱. شاخص‌های مورد استفاده در تحلیل شبکه ذینفعان نهادی شهر دوستدار کودک بندرعباس (اقتباس از دهقانی و همکاران، ۱۴۰۰؛ Chambers et al., 2012; Martinez-Lopez, 2009; Borgatti, 2005)

تحلیل	شاخص	تعریف	کاربرد	فرمول ریاضی
تحلیل موقعیت ذینفعان	مرکزیت	مرکزیت درجه: تعداد ارتباطات مستقیم یک ذینفع با سایر ذینفعان در یک شبکه	هر چه میزان مرکزیت درجه یک ذینفع بیشتر باشد، دسترسی آن به منابع بیشتر می‌شود و همچنین از قدرت بالاتری نیز برخوردار است.	$RBC_i = \frac{BC_i}{(N-1)(N-2)}$
	مرکزیت درجه	درجه ورودی: تعداد پیوند دریافت شده از دیگران	درجه ورودی بیشتر به معنای دریافت منابع بیشتر از شبکه و بیانگر شهرت و اقتدار ذینفع است.	$Ci_i = \frac{1}{\sum_{j=1}^N d_i(n_j, n_i)}$
		درجه خروجی: تعداد پیوند صادر شده به دیگران	درجه خروجی بیشتر به معنای ارائه منابع بیشتر به شبکه و بیانگر نفوذ ذینفع است.	$Co_i = \frac{1}{\sum_{j=1}^N d_o(n_i, n_j)}$
تحلیل ساختاری شبکه روابط ذینفعان	تراکم شبکه	نسبت تعداد کل پیوندهای ارتباطی موجود در بین افراد به حداکثر پیوندهای ارتباطی ممکن در شبکه است	هر چه تراکم شبکه بیشتر باشد گره‌ها در شبکه پیوندهای زیاد و ارتباطات نزدیک و انسجام بیشتری با یکدیگر دارند. این امر افزایش اعتماد و تسهیل در به اشتراک گذاشتن اطلاعات و منابع و همچنین افزایش مشارکت و همکاری بین ذینفعان را در پی خواهد داشت.	$D = \frac{E}{N(N-1)}$
	ضریب خوشه بندی	ضریب خوشه بندی میانگین ضریب خوشه بندی محلی برای همه گره‌های موجود در گراف و یا شبکه است	ضریب خوشه بندی بیانگر میزان توزیع روابط میان ذینفعان در ساختار شبکه است و بزرگ تر بودن آن به این معنی است که شبکه در اطراف چند گره محدود خوشه بندی شده است	$CC = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N \frac{e_{ij}}{k_i \cdot (k_i - 1)}$

۴- یافته‌های پژوهش

لیست ذینفعان نهادی که می‌توانند اثر قابل توجهی را بر روی پروژه شهر دوستدار کودک داشته باشند از طریق روش طوفان ذهنی تهیه شد. هر چند نکته‌ای که باید به آن توجه کرد این است که با توجه به گستره اقدامات مربوط به شهر دوستدار کودک، تک تک افراد جامعه و تمامی نهادها به نوعی می‌توانند ذینفع باشند اما با این حال باید یک سطح مشخصی از ذینفعان با توجه به اهداف و انتظارات پژوهش،

تعیین و محدود گردد. نظر به اینکه تاکنون مطالعه‌ای بر روی شهر بندرعباس به تحلیل چگونگی مشارکت ذینفعان شهر دوستدار کودک در این شهر نپرداخته است، سعی شد با نگاهی کلان، بالاترین سطح ذینفعان مورد بررسی قرار گیرد. لیست ذینفعان نهادی به دست آمده از طریق طوفان ذهنی در (جدول شماره ۲) آورده شده است.

جدول ۲. لیست ذینفعان نهادی شهر دوستدار کودک بندرعباس

ردیف	ذینفعان	ردیف	ذینفعان
۱	شهرداری بندرعباس	۱۱	کانون پرورشی فکری کودکان
۲	شورای اسلامی شهر بندرعباس	۱۲	نیروی انتظامی
۳	استانداری هرمزگان	۱۳	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی
۴	فرمانداری بندرعباس	۱۴	دفاتر تسهیلگری و توسعه محلی
۵	اداره کل راه و شهرسازی	۱۵	صداوسیما خلیج فارس
۶	اداره کل بهزیستی	۱۶	سازمان تبلیغات اسلامی
۷	اداره کل آموزش و پرورش	۱۷	امام جمعه و نماینده ولی فقیه
۸	اداره کل ورزش و جوانان	۱۸	سازمان مردم‌نهاد محله زیبای من
۹	کمیته امداد امام خمینی (ره)	۱۹	سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان
۱۰	دانشگاه علوم پزشکی و مراکز درمانی	۲۰	اداره کل کتابخانه‌ها

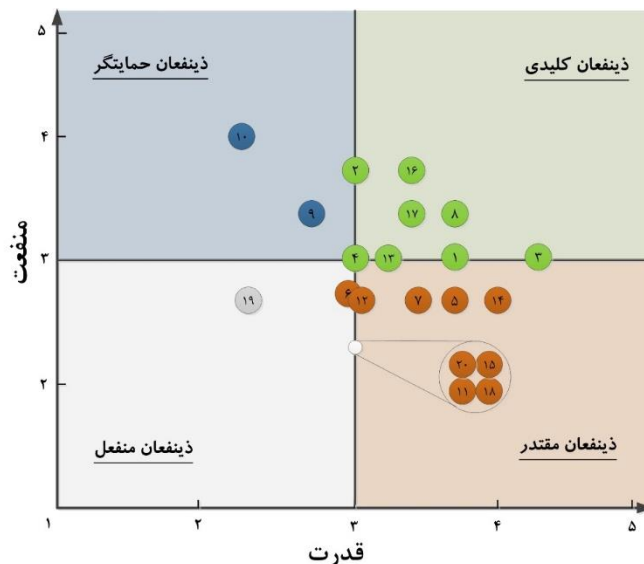
یافته‌های به دست آمده از تحلیل نگاهت ذینفعان حاکی از این است که قدرتمندترین ذینفعان برای مشارکت در پروژه‌های شهر دوستدار کودک به ترتیب دانشگاه علوم پزشکی، کمیته امداد امام خمینی (ره)، اداره کل آموزش و پرورش، نیروی انتظامی، اداره کل ورزش و جوانان، شهرداری و شورای اسلامی شهر بندرعباس، اداره کل کتابخانه‌ها و سازمان تبلیغات اسلامی هستند؛ و از طرف دیگر علاقه‌مندترین ذینفعان برای مشارکت در پروژه‌های شهر دوستدار کودک سازمان مردم‌نهاد محله زیبای من، کانون پرورشی فکری کودکان، شهرداری و شورای اسلامی شهر بندرعباس، اداره کل ورزش و جوانان و دفاتر تسهیلگری و توسعه محلی شناسایی شدند؛ اما در مجموع بر اساس تشخیص پاسخ‌دهندگان، ذینفعان کلیدی شهر دوستدار کودک بندرعباس شامل شهرداری و شورای اسلامی شهر بندرعباس، اداره کل ورزش و جوانان، اداره کل آموزش و پرورش، اداره

کل بهزیستی، دانشگاه علوم پزشکی، کانون پرورشی فکری کودکان و اداره کل کتابخانه‌ها می‌شود. مختصات سایر ذینفعان شهر دوستدار کودک بندرعباس در ماتریس منفعت-قدرت در [\(شکل شماره ۱\)](#) نمایش داده شده است که بر این اساس، دسته‌بندی ذینفعان مذکور به صورتی که در [\(جدول شماره ۳\)](#) مشاهده می‌شود حاصل شد.

جدول ۳. دسته‌بندی ذینفعان نهادی شهر دوستدار کودک بندرعباس

ذینفعان کلیدی	ذینفعان مقتدر
-اداره کل آموزش و پرورش -کانون پرورشی فکری کودکان -دانشگاه علوم پزشکی و مراکز درمانی -اداره کل بهزیستی -اداره کل ورزش و جوانان -شهرداری بندرعباس -شورای اسلامی شهر بندرعباس -اداره کل کتابخانه‌ها	-امام جمعه و نماینده ولی فقیه -کمیته امداد امام خمینی (ره) -اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی -استانداری هرمزگان -نیروی انتظامی -اداره کل راه و شهرسازی -سازمان تبلیغات اسلامی -صداوسیما خلیج فارس -سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان
ذینفعان حمایتگر	ذینفعان منفعل
-سازمان مردم‌نهاد محله زیبای من -دفاتر تسهیلگری و توسعه محلی	-فرمانداری

صداسیمای خلیج فارس	۱۱	اداره کل آموزش و پرورش	۱
امام جمعه و نماینده ولی فقیه	۱۲	کانون پرورشی فکری کودکان	۲
اداره کل کتابخانه‌ها	۱۳	علوم پزشکی و مراکز درمانی	۳
کمیته امداد امام خمینی (ره)	۱۴	اداره کل بهزیستی	۴
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۵	نیروی انتظامی	۵
شهرداری بندرعباس	۱۶	اداره کل راه و شهرسازی	۶
شورای اسلامی شهر بندرعباس	۱۷	سازمان تبلیغات اسلامی	۷
استانداری هرمزگان	۱۸	اداره کل ورزش و جوانان	۸
فرمانداری بندرعباس	۱۹	دفاتر تسهیگری و توسعه محلی	۹
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان	۲۰	سمن محله زیبای من	۱۰

شکل ۱. ماتریس قدرت-منفعت ذینفعان شهر دوستدار کودک در بندرعباس

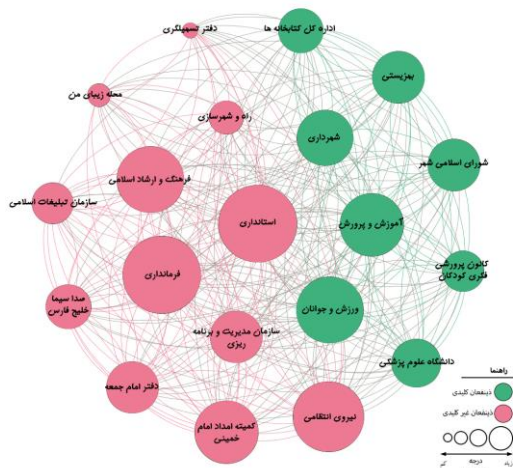
اداره کل کتابخانه‌ها مقدار ضریب خوشه‌بندی بالاتری نسبت به میانگین ضریب خوشه‌بندی در کل شبکه را دارند؛ که این موضوع نشان‌دهنده ارتباط ضعیف‌تر و منزوی‌تر این ذینفعان نسبت به کل شبکه ذینفعان شهر دوستدار کودک است؛ اما سایر ذینفعان کلیدی دوستدار کودک ارتباط قوی‌تری با سایر ذینفعان دارند.

جدول ۴. ضریب خوشه‌بندی ذینفعان

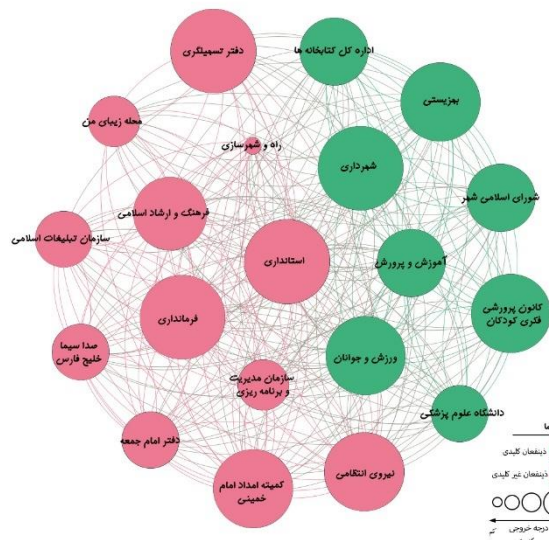
ضریب خوشه‌بندی	ذینفعان شهر دوستدار کودک
۰/۸۵۳	صداسیمای خلیج فارس
۰/۸۴۱	دفاتر تسهیگری و توسعه محلی
۰/۸۲۴	سازمان مردم‌نهاد محله زیبای من
۰/۸۲۰	کانون پرورشی فکری کودکان
۰/۸۱۷	سازمان تبلیغات اسلامی
۰/۸۱۳	دانشگاه علوم پزشکی
۰/۸۱۳	اداره کل کتابخانه‌ها
۸۱۰,۰	دفتر امام جمعه و نماینده ولی فقیه
۰/۸۱۰	سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی

یافته‌های به‌دست‌آمده از تحلیل شبکه اجتماعی، برآمده از بررسی جنبه کمی و کیفی رابطه ذینفعان با یکدیگر و همچنین با لحاظ یک‌طرفه یا دوطرفه بودن رابطه آن‌ها بوده است. در تحلیل ساختار شبکه ارتباطی ذینفعان شهر دوستدار کودک بندرعباس، مقدار تراکم این شبکه برابر با ۰,۷۸۹ اندازه‌گیری شده است که نشان می‌دهد این شبکه از تراکم نسبتاً بالایی برخوردار است. همچنین ضریب خوشه‌بندی ذینفعان نسبت به کل شبکه نیز محاسبه شد، این ضریب به ما کمک می‌کند تا ذینفعانی که نسبت به سایر ذینفعان در انزوای بیشتری هستند و از استقلال بیشتری در کل ساختار شبکه برخوردار هستند شناسایی شوند. همان‌طور که در (جدول شماره ۴) مشاهده می‌شود، سازمان صداسیمای خلیج فارس بالاترین و استانداری و فرمانداری پایین‌ترین ضریب خوشه‌بندی را به خود اختصاص داده است. ذینفعان کلیدی به لحاظ ضریب خوشه‌بندی شرایط متوسطی را دارند، برای مثال کانون پرورشی فکری کودکان، دانشگاه علوم پزشکی و

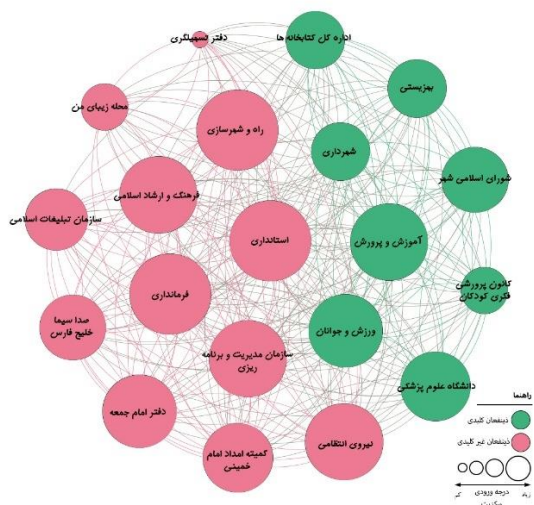
ذینفعان شهر دوستدار کودک	ضریب خوشه‌بندی
اداره کل راه و شهرسازی	۰/۸۰۴
میانگین ضریب خوشه‌بندی کل شبکه	۰/۸۰۰
شورای اسلامی شهر	۰/۷۹۴
شهرداری	۰/۷۹۱
اداره کل بهداشتی	۰/۷۸۹
اداره کل آموزش پرورش	۰/۷۸۱
کمیته امداد امام خمینی (ره)	۰/۷۸۱
اداره کل ورزش و جوانان	۰/۷۷۸
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۰/۷۷۸
نیروی انتظامی	۰/۷۷۵
استانداری	۰/۷۶۹
فرمانداری	۰/۷۶۹

شکل ۲. دیاگرام درجه مرکزیت شبکه ارتباطی ذینفعان شهر دوستدار کودک در بندرعباس

شکل ۳. دیاگرام درجه خروجی مرکزیت شبکه ارتباطی ذینفعان شهر دوستدار کودک در بندرعباس

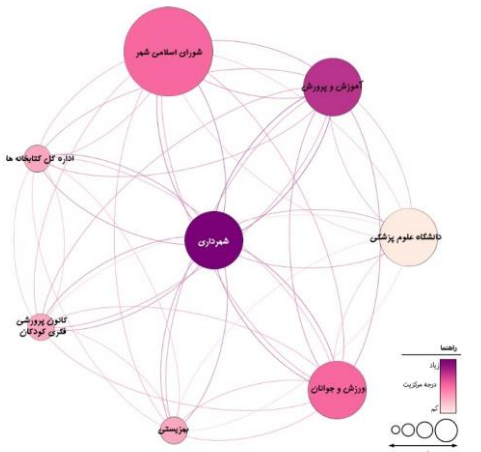
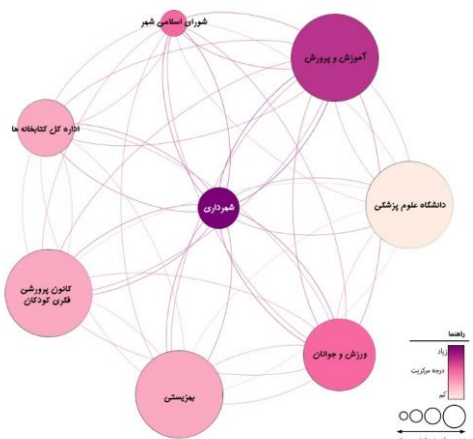
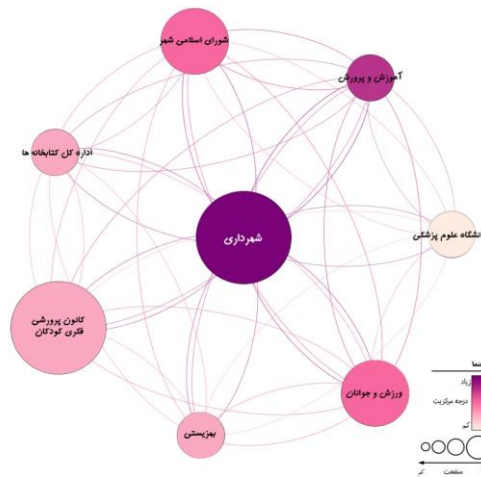
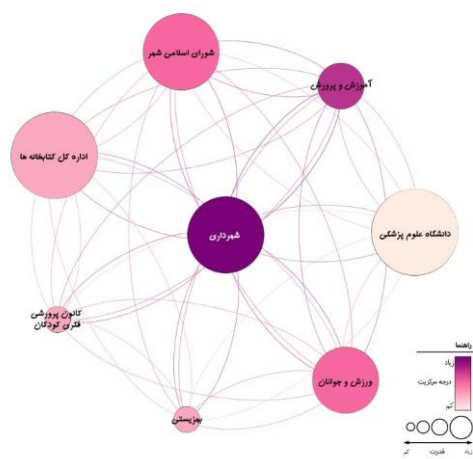

شکل ۴. دیاگرام درجه ورودی مرکزیت شبکه ارتباطی ذینفعان شهر دوستدار کودک در بندرعباس

در تحلیل موقعیت ذینفعان، از شاخص‌های مرکزیت درجه، درجه ورودی و درجه خروجی استفاده شد. مرکزیت درجه نشان‌دهنده تعداد پیوندهای متصل به یک گره است که در اینجا همان ذینفعان ما هستند، به تعبیر دیگر تعداد پیوندهای متصل به ذینفعان، ظرفیت بالقوه مشارکت‌پذیری آنان را در برابر سایر ذینفعان شبکه ارتباطی نشان می‌دهد. مشارکت‌پذیری را می‌توان این‌طور تفسیر کرد که هر چه ارتباط مستقیم یک ذینفع با سایر ذینفعان بیشتر باشد، نشان‌دهنده ظرفیت بالقوه آن جهت برقراری ارتباط مؤثر با سایر ذینفعان است. همان‌طور که در [\(شکل شماره ۲\)](#) درجه مرکزیت ذینفعان شهر دوستدار کودک بندرعباس نشان می‌دهد، در حال حاضر ذینفعان کلیدی شهر دوستدار کودک بندرعباس در جایگاه نسبتاً مناسبی برای ایجاد ارتباط مؤثر و مشارکت جهت پیاده‌سازی سیاست‌های شهر دوستدار کودک قرار دارند. همچنین با بررسی درجه ورودی و خروجی ذینفعان شهر دوستدار کودک و مقایسه آن‌ها با یکدیگر می‌توان دریافت که کدام‌یک از ذینفعان به نسبت میزان ارتباطشان در کل روابط شبکه، در حال حاضر ارتباط بیشتر یا کمتری با دیگر ذینفعان دارند. برای مثال با توجه به [\(شکل شماره ۳ و ۴\)](#) از بین ذینفعان کلیدی اداره کل آموزش و پرورش و همچنین دانشگاه علوم پزشکی تمایل کمتری برای ارتباط برقرار کردن با سایر سازمان‌ها دارند یا

یعنی در حال حاضر این ذینفعان نسبت به سایر ذینفعان کلیدی در ارتباط برقرار کردن با سایر ذینفعان فعال تر هستند و برای مشارکت اقبال بیشتری نشان می دهند.

به عبارت دیگر برای برقراری ارتباط منفعل تر از سایر ذینفعان کلیدی عمل می کنند؛ اما برعکس شهرداری، اداره کل بهزیستی و کانون پرورشی فکری کودکان درجه خروجی بالاتری نسبت به درجه ورودی هایشان دارند و این

شکل ۵. دیاگرام قدرت-منفعت و درجه مرکزیت شبکه ارتباطی ذینفعان کلیدی شهر دوستدار کودک در بندرعباس

کانون پرورشی فکری کودکان، اداره کل آموزش و پرورش، دانشگاه علوم پزشکی و مراکز درمانی، اداره کل بهزیستی و اداره کل کتابخانه ها می شوند. همچنین ذینفعان قدرتمند دیگری که می توانند مدیریت شوند و در مسیر تحقق شهر دوستدار کودک بسیار مؤثر باشند نیز مشخص شدند که در بعد اقتصادی می توان به سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان هرمزگان، در بعد سیاسی-اجتماعی به کمیته امداد امام خمینی (ره)، استانداری هرمزگان، فرمانداری، امام جمعه و نماینده ولی فقیه استان و در بعد دانشی و نیروی انسانی به نیروی انتظامی، سازمان تبلیغات اسلامی و اداره کل راه و شهرسازی

همچنین در ادامه پژوهش با ترکیب داده ای به دست آمده از دو روش نگاهت ذینفعان و تحلیل شبکه اجتماعی ذینفعان، یافته های جدیدی درباره ارتباط بین ذینفعان کلیدی به دست آمد که در ادامه درباره آن به بحث و تحلیل پرداخته شده است.

۵- بحث

در پژوهش حاضر ذینفعان نهادی کلیدی شهر دوستدار کودک بندرعباس شناسایی شدند که شامل شهرداری و شورای اسلامی شهر بندرعباس، اداره کل ورزش و جوانان،

از درجه مرکزیت بالایی برخوردار است، اما انگیزه کافی برای مشارکت در پروژه شهر دوستدار کودک را ندارد. اداره کل ورزش و جوانان نیز در کنار اداره کل آموزش پرورش بالاترین میزان نفوذ در کل شبکه را دارند که نشان‌دهنده جایگاه مهم این ادارات در پیشبرد سیاست‌های شهر دوستدار کودک است. به لحاظ سیاسی اجتماعی مهم‌ترین ذینفع کلیدی شورای اسلامی شهر بندرعباس است که می‌تواند از قدرت سیاسی و اجتماعی خود جهت پشتیبانی از پروژه شهر دوستدار کودک بهره‌بردار، اما در حال حاضر از درجه مرکزیت متوسطی برخوردار است که با توجه به ظرفیت بالقوه آن‌ها، انتظار می‌رود با مسئولیت‌پذیری بیشتر و برقراری ارتباط با سایر ذینفعان نفوذ خود را بالا ببرند و حتی به‌عنوان یک رهبر، پیشبرد پروژه شهر دوستدار کودک را به عهده بگیرند. شهرداری بندرعباس بالاترین درجه مرکزیت را در شبکه ذینفعان کلیدی به خود اختصاص داده است؛ اما باین وجود توفیق قابل‌توجهی کسب نکرده است که نظر به قدرت نه‌چندان بالای شهرداری خصوصاً در حوزه دانشی و نیروی انسانی این نتیجه قابل‌درک است. در مجموع هیچ‌یک از ذینفعان به‌تنهایی از قدرت بالایی در هر سه حوزه اقتصادی، دانشی-نیروی انسانی و سیاسی اجتماعی بهره‌مند نیستند؛ بنابراین تحقق مطلوب سیاست‌های شهر دوستدار کودک در بندرعباس تنها با مشارکت ذینفعان امکان‌پذیر خواهد بود و می‌بایست در اولین گام به‌سوی شهر دوستدار کودک بندرعباس یک برنامه اقدام مشترک تعریف شود.

۶- نتیجه‌گیری

شهر دوستدار کودک به‌مثابه یک ارزش پیشنهادی برای بهبود کیفیت زندگی کودکان و همه شهروندان یک شهر توصیه می‌شود؛ اما محقق ساختن شهر دوستدار کودک چالشی است که در تمام نقاط دنیا وجود دارد و از جهات مختلف موردنقد و بررسی قرار می‌گیرد از جمله این چالش‌ها مشارکت بین‌بخشی ذینفعان است که یونیسف نیز در کتابچه راهنمای شهر دوستدار کودک این راهبرد را به‌عنوان یکی از هشت راهبرد تحقق‌پذیری شهر دوستدار کودک معرفی کرده است. باین‌حال پرداختن به موضوع مشارکت ذینفعان شهر

اشاره کرد. در مجموع ذینفعان نهادی به لحاظ ارتباطی، همان‌طور که شاخص تراکم شبکه اجتماعی آن‌ها نیز نشان داد، در شرایط قابل قبولی قرار دارند؛ بنابراین نتایج نشان می‌دهد ذینفعان نهادی شهر، به‌واسطه ساختار حاکمیتی که در آن قرار دارند، یک حداقل ارتباطی با یکدیگر دارند که شبکه نسبتاً کاملی را شکل داده است. این موضوع وجود ظرفیت بالقوه برای شروع یک پروژه مشارکتی را نمایان می‌کند؛ اما با توجه به سیاست‌هایی که نظریه ذینفعان در خصوص پرداختن به ذینفعان کلیدی و تمرکز بر روی افزایش تعامل مثبت آن‌ها در جهت تحقق اهداف از پیش تعیین‌شده پیشنهاد می‌دهد، آن چیزی که در تحلیل مشارکت ذینفعان شهر دوستدار کودک اهمیت دارد، بحث درباره روندهای فعلی مشارکت ذینفعان کلیدی با خود و سایر ذینفعان است. برای مثال پیش‌تر گفته شد کانون پرورشی فکری کودکان، دانشگاه علوم پزشکی و اداره کل کتابخانه‌ها با توجه به بالا بودن ضریب خوشه‌بندی‌شان، در انزوای بیشتری نسبت به سایر ذینفعان در کل شبکه قرار دارند که از اما مقایسه درجه ورودی و خروجی این ذینفعان مشخص می‌شود که برای مثال کانون پرورشی فکری کودکان، با توجه به اینکه درجه خروجی آن بیشتری از درجه ورودی‌اش است، این یعنی علی‌رغم تلاش کانون برای برقراری ارتباط، ضعف در این ارتباط، ناشی از کمتر مورد توجه قرار گرفتن از سوی سایر ذینفعان است؛ اما بالعکس مقایسه درجه ورودی و خروجی دانشگاه علوم پزشکی نشان می‌دهد، بالا بودن ضریب خوشه‌بندی دانشگاه علوم پزشکی، ناشی از منفعل‌تر عمل کردن آن‌ها در برقراری ارتباط است که با توجه به قدرت بالایی که در بین ذینفعان شهر دوستدار کودک دارد، ارتباط ضعیف آن با سایر ذینفعان فرصت‌های توسعه را می‌گیرد. کانون پرورشی فکری کودکان انگیزه بسیار زیادی برای مشارکت دارد، اما در حال حاضر درجه مرکزیت نسبتاً پایینی را در بین ذینفعان کلیدی به خود اختصاص داده است، به این معنا که رابطه قوی و مستمری بین آن‌ها و بقیه ذینفعان کلیدی برقرار نیست که باید تقویت شود. یکی از مسائل قابل‌توجه در رابطه با ذینفعان کلیدی شهر دوستدار کودک منفعل عمل کردن اداره کل آموزش و پرورش است این ذینفع با وجود اینکه در حال حاضر

وجود دارد لازم است در جهت استفاده از این فرصت‌ها تصمیمی اتخاذ شود. از جمله نهارهایی که ظرفیت ویژه‌ای برای راهبری جنبش شهر دوستدار کودک دارد اما عملکرد نسبتاً ضعیفی را از خود به جای گذاشته است شورای اسلامی شهر بندرعباس است. این نهاد با اتکا به جایگاه سیاسی و اجتماعی که قانون و عرف در اختیار آنان قرار داده است می‌تواند منشأ اقدامات اثربخشی در راستای تحقق شهر دوستدار کودک باشد. همچنین در این پژوهش مشخص شد هیچ‌یک از ذینفعان کلیدی در هر سه حوزه اقتصادی، سیاسی-اجتماعی و دانشی-نیروی انسانی قدرت بالایی نداشتند. واقعیت امر این است که پرداختن به مسائل کودکان به‌غیر از آن بخشی که به سلامت جسمانی کودکان مربوط می‌شود، سایر مسائل عمده زیرساختی هستند و نتایج آن‌ها در کوتاه‌مدت قابل لمس نیست، به همین دلیل نیز کمتر مورد توجه همگان و افکار عمومی قرار می‌گیرد. با این حال امید می‌رود با اهتمام بیشتر به مشارکت ذینفعان شهر دوستدار کودک این مهم تحقق یابد.

۷- منابع

- کربلایی حسینی غیاثوند، ابوالفضل، و ستاری، مهسا. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر حس تعلق مکانی بر امنیت و نشاط اجتماعی کودکان (مطالعه موردی: منطقه ۲ شهرداری قزوین)، پژوهشنامه جغرافیای انتظامی، ۴(۱۳)، ۳۴-۱.
- کیانی، اکبر، و اسماعیل‌زاده کواکی، علی. (۱۳۹۱). تحلیل و برنامه‌ریزی «شهر دوستدار کودک (CFC)» (از دیدگاه کودکان (مطالعه موردی: قوچان)، باغ نظر، ۹(۲۰)، ۶۲-۵۱.
- خوارزمی، امید علی، جوهری، لیلا، و خوارزمی، امیرعلی. (۱۳۹۹). ارزیابی شاخص‌های شهر دوستدار کودک در کلان‌شهر مشهد، جغرافیای اجتماعی شهری، ۷(۱۶)، ۲۱۰-۱۹۱.

<https://www.sid.ir/paper/394363>

دوستدار کودک با توجه به پیشینه مطالعات شهر دوستدار کودک در ایران برای اولین بار در این پژوهش انجام شده است. همچنین پژوهش حاضر در رویه نیز حائز نوآوری بوده به طوری که در گراف‌های (شکل شماره ۵) مشاهده می‌شود برای اولین بار است که شبکه ذینفعان با لحاظ انواع قدرت و منافعتشان تصویر می‌شوند که اطلاعات استنباطی قابل توجهی را در اختیار پژوهشگر قرار می‌دهد. پیشینه مطالعات در ایران نشان می‌دهد، در حال حاضر ارزیابی‌های مثبتی از شرایط شهرهای ایران، با توجه به شاخص‌های شهر دوستدار کودک و کیفیت زندگی آنان، به ثبت نرسیده است، برای مثال سرور زاده و همکاران (۱۳۹۷) در شیراز، خوارزمی و همکاران (۱۳۹۸) در مشهد، تیموری و همکاران (۱۳۹۸) و همچنین حکمت نیا و همکاران (۱۳۹۹) در تبریز، در پژوهش‌های جداگانه به مطالعه و ارزیابی شهر از منظرگاه شهر دوستدار کودک پرداخته‌اند که نتایج هیچ‌یک از آن‌ها شرایط قابل قبولی را توصیف نمی‌کند. ما معتقدیم مشارکت و تعامل سازنده ذینفعان اولین گام و کلید دستیابی و حرکت به سمت شهر دوستدار کودک است. از این رو در پژوهش حاضر کوشش شد تا با شناخت و بررسی چگونگی ارتباط و تعامل فعلی ذینفعان شهر دوستدار کودک با یکدیگر چالش‌های پیش رو برای برنامه‌ریزی و یک اقدام مشترک در راستای پیاده‌سازی سیاست‌های شهر دوستدار کودک در بندرعباس شناسایی شود. نتایج حاکی از آن است که در مجموع به لحاظ ارتباطی ما دچار چالش جدی نیستیم و اکثر ذینفعان نهادی در یک تعامل حداقلی با یکدیگر قرار دارند؛ اما مسائلی وجود دارد که باید به آن‌ها توجه کرد. یکی از این مسائل ضعف در شکل‌گیری مشارکت سازنده مابین شهرداری، کانون پرورشی فکری و اداره کل بهزیستی علی‌رغم میل و انگیزه آن‌ها است که باید دلیل آن بررسی شود. همچنین جدا افتادگی کانون پرورشی فکری کودکان، دانشگاه علوم پزشکی و اداره کل کتابخانه‌ها نسبت به کل شبکه ذینفعان است که لازم است این ارتباط تقویت شود. مسئله دیگر، منفعل عمل کردن اداره کل آموزش پرورش در رابطه با شهر دوستدار کودک و عدم وجود انگیزه کافی برای مشارکت است که با توجه به ظرفیت‌های فراوانی که در این اداره کل

<https://doi.org/10.22059/jhgr.2020.280961.1007921>

- نسترن، مهین و نوروزی، علیرضا. (۱۳۹۳). برنامه‌ریزی فضای بازی کودکان یا بازیکنده‌های شهری: بررسی ضرورت، اصول برنامه‌ریزی و مکان‌یابی در عرصه کوی و محله. چاپ اول. ویراست دوم. اصفهان: جهاد دانشگاهی اصفهان.

- Axelsson, K., & Granath, M. (2018). Stakeholders' stake and relation to smartness in smart city development: Insights from a Swedish city planning project. *Gov. Inf. Q.*, 35 (4), 693-702.

<https://doi.org/10.1016/j.giq.2018.09.001>

- Bonnafous-Boucher, M., & Rendtorff, J. D. (2016). *Stakeholder theory: A model for strategic management*. Springer.

<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-44356-0>

- Bourne, L. (2016). *Stakeholder relationship management: a maturity model for organisational implementation*. CRC Press.

<https://doi.org/10.4324/9781315610573>

- Borgatti, S. P. (2005). Centrality and network flow. *Social Networks*, 27(1), 55-71.

<https://doi.org/10.1016/j.socnet.2004.11.008>

- Chambers, D., Wilson, P., Thompson, C., & Harden, M. (2012). Social network analysis in healthcare settings: a systematic scoping review. *PLoS ONE*, 7(8): e41911.

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0041911>

- Chinyio, E., Olomolaiye, P., & Al-Khafaji, A (Eds.). (2009). *Construction stakeholder management*. John Wiley & Sons.

<http://dx.doi.org/10.1002/9781444315349>

- Erfani, G., & Roe, M. (2020). Institutional stakeholder participation in urban redevelopment in Tehran: An evaluation of decisions and actions. *Land Use Policy*, 91.

<https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2019.104367>

- Freeman, R. E., Kujala, J., & Sachs, S. (Eds.). (2017). *Stakeholder engagement: Clinical research cases*. Springer International Publishing.

- تیموری، ایرج، اصغری زمانی، اکبر، روستایی، شهرپور، و کوشش وطن، محمدعلی. (۱۳۹۸). تحقق توسعه پایدار در قالب مفهوم شهر دوستدار کودک، جامعه‌شناسی اقتصادی و توسعه، ۸(۱)، ۷۹-۱۰۲.

https://journals.tabrizu.ac.ir/article_9169.html

- حکمت نیا، حسن، موسوی، میر نجف، رسولی، محمد، و سعید پور، شراره. (۱۳۹۹). آینده‌نگاری شهر دوستدار کودک در افق ۱۴۱۰ (مورد شناسی: شهر تبریز)، فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری - منطقه‌ای، ۱۰(۳۶)، ۳۷-۵۴.

<https://www.share.sid.ir/paper/956103/fa?media=1>

- صیاد طلایی، حسن، و حسن پور قروچقی، اسماعیل. (۱۳۸۵). مدیریت بر ذینفعان سازمانی و چگونگی کسب رضایت آنان، مدیریت فرد، ۴(۱۵)، ۲۳.

<https://www.magiran.com/p439604>

- مرادی چادگان، داریوش، قاسمی، مسعود، راست‌قلم، نیلوفر. (۱۳۹۹). تحلیل مشکلات مکان مند در شهر - منطقه اصفهان به کمک روش تحلیل شبکه‌های اجتماعی، تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۲۰(۵۸)، ۱۹۸-۱۸۱.

<http://dx.doi.org/10.29252/jgs.20.58.181>

- خدایی، زهرا، و رفیعان، مجتبی. (۱۳۹۱). عوامل مرتبط با رضایت نوجوانان از محیط‌های عمومی شهری، فصلنامه رفاه اجتماعی، ۱۲(۴۴)، ۶۸-۴۳.

<http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-913-fa.html>

- عنبری، موسی. (۱۳۸۵). دولت، مشارکت و سازمان‌های غیردولتی (NGO)، بررسی جایگاه و کارکردهای بخش سوم در توسعه. فصلنامه پژوهشی دانشگاه امام صادق، ۳۰(۳۰)، ۲۱۲-۱۷۹.

<https://ensani.ir/fa/article/179904D>

- دهقانی، مصطفی، حقیقت نائینی، غلامرضا، و زبردست، اسفندیار. (۱۴۰۰). تحلیل ذینفعان توسعه شهری دانش‌بنیان (مورد پژوهی: شهر اصفهان)، پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۵۳(۱)، ۳۴۱-۳۲۳.

of urban sustainability. Loughborough University. *Journal contribution*.

<https://dspace.lboro.ac.uk/2134/5202>

- Nam, H., & Nam, S. I. (2018). Child-friendly city policies in the Republic of Korea. *Children and Youth Services Review*, 94, 545-556.

<https://doi.org/10.1016/j.chilcyouth.2018.08.033>

- Nan, F. (2020). Policy innovation on building child friendly cities in China: Evidence from four Chinese cities. *Children and Youth Services Review*, 118, 105491.

<https://doi.org/10.1016/j.chilcyouth.2020.105491>

- OECD (2020), *Transparent and Inclusive Stakeholder Participation through Public Councils in Kazakhstan*, OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing, Paris.

<https://doi.org/10.1787/d21f1e98-en>

- Olander, S. (2007). Stakeholder impact analysis in construction project management. *Construction management and economics*, 25(3), 277-287.

<https://doi.org/10.1080/01446190600879125>

- Racelis, M., & Aguirre, A. D. M. (2002). Child rights for urban poor children in child friendly Philippine cities: views from the community. *Environment and Urbanization*, 14(2), 97-113.

<https://doi.org/10.1177/095624780201400208>

- Riggio, E. (2002). Child friendly cities: good governance in the best interests of the child. *Environment and Urbanization*, 14(2), 45-58.

<https://doi.org/10.1177/095624780201400204>

- Schaufeli, W. B. (2013). *What is engagement? In Employee engagement in theory and practice* (pp. 29-49). Routledge.

<https://books.google.com/books/about/Employee+Engagement+in+Theory+and+Practi.html?id=dU7hAQAQAQBAJ>

- Johnson, G., Scholes, K., & Whittington, R. (2002). *Exploring corporate strategy*. Financial Times Prentice Hall.

<https://share.google/pXLs0bN7tPTQLEnmz>

<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-62785-4>

- Gilbert, H., Whitzman, C., Pieters, J., & Allan, A. (2018). Children's everyday freedoms: Local government policies on children and sustainable mobility in two Australian states. *Journal of Transport Geography*, 71, 116-129.

<https://doi.org/10.1016/j.jtrangeo.2018.07.007>

- Guðlaugsson, B., Fazeli, R., Gunnarsdóttir, I., Davidsdóttir, B., & Stefansson, G. (2020). Classification of stakeholders of sustainable energy development in Iceland: Utilizing a power-interest matrix and fuzzy logic theory. *Energy for Sustainable Development*, 57, 168-188.

<https://doi.org/10.1016/j.esd.2020.06.006>

- Hermans, L. M., & Thissen, W. A. (2009). Actor analysis methods and their use for public policy analysts. *European Journal of Operational Research*, 196(2), 808-818.

<https://doi.org/10.1016/j.ejor.2008.03.040>

- Larson, S., Measham, T. G., & Williams, L. J. (2010). Remotely engaged? Towards a framework for monitoring the success of stakeholder engagement in remote regions. *Journal of Environmental Planning and Management*, 53(7), 827-845.

<https://doi.org/10.1080/09640568.2010.490050>

- Lienert, J., Schnetzer, F., & Ingold, K. (2013). Stakeholder analysis combined with social network analysis provides fine-grained insights into water infrastructure planning processes. *Journal of environmental management*, 125, 134-148.

<https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2013.03.052>

- Martínez- López, B., Perez, A. M., & Sánchez- Vizcaíno, J. M. (2009). Social network analysis. Review of general concepts and use in preventive veterinary medicine. *Transboundary and emerging diseases*, 56(4), 109-120.

<https://doi.org/10.1111/j.1865-1682.2009.01073.x>

- Mathur, V. N.; Price, A.; Austin, S.; & Moobela, C. (2007). Defining, identifying, and mapping stakeholders in the assessment

urban resilience in the United States during the COVID-19 pandemic via social network analysis. *Cities*, 138, 104361.

<https://doi.org/10.1016/j.cities.2023.104361>

- Unicef. (2018). Child friendly cities and community's handbook. UNICEF: Geneva, Switzerland.
- Yao, Y., Guo, Z., Huang, X., Ren, S., Hu, Y., Dong, A., & Guan, Q. (2023). Gauging

نحوه ارجاع به مقاله:

سمائی، محمد، و نسترن، مهین. (۱۴۰۴). تحلیل ذینفعان نهادی شهر دوستدار کودک (نمونه موردی: شهر بندرعباس). توسعه پایدار شهری، ۲۰(۶)، ۱۷-۳۴.

DOI: <https://doi.org/10.22034/usd.2024.2017944.1172>

DOR: <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.27170128.1404.6.20.2.9>

URL: https://usdjournals.daneshpajoohan.ac.ir/article_728158.html?lang=fa

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Daneshpajoohan Pishro Higher Education Institute. This article is an open access article licensed under the [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)